

## FIȘA DISCIPLINEI

Practică de specialitate I

Anul universitar 2025-2026

### 1. Date despre program

|                                        |                                            |
|----------------------------------------|--------------------------------------------|
| 1.1. Instituția de învățământ superior | Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca |
| 1.2. Facultatea                        | Teologie Ortodoxă                          |
| 1.3. Departamentul                     | Teologie Ortodoxă                          |
| 1.4. Domeniul de studii                | Teologie Ortodoxă                          |
| 1.5. Ciclu de studii                   | Licență                                    |
| 1.6. Programul de studii / Calificarea | Teologie Ortodoxă Asistență Socială        |
| 1.7. Forma de învățământ               | Învățământ cu frecvență                    |

### 2. Date despre disciplină

|                                         |    |                                     |   |                        |                                    |                          |    |         |
|-----------------------------------------|----|-------------------------------------|---|------------------------|------------------------------------|--------------------------|----|---------|
| 2.1. Denumirea disciplinei              |    | Practică de specialitate (Teologie) |   |                        |                                    | Codul disciplinei        |    | OLR4327 |
| 2.2. Titularul activităților de curs    |    |                                     |   |                        | Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa |                          |    |         |
| 2.3. Titularul activităților de seminar |    |                                     |   |                        | Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa |                          |    |         |
| 2.4. Anul de studiu                     | II | 2.5. Semestrul                      | 4 | 2.6. Tipul de evaluare | C                                  | 2.7. Regimul disciplinei | DS |         |

### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

|                                                                                                        |    |                     |    |                                  |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------------|----|----------------------------------|------------|
| 3.1. Număr de ore pe săptămână                                                                         | 3  | din care: 3.2. curs | 2  | 3.3. seminar/ laborator/ proiect | 1          |
| 3.4. Total ore din planul de învățământ                                                                | 42 | din care: 3.5. curs | 28 | 3.6 seminar/laborator            | 14         |
| <b>Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b> |    |                     |    |                                  | <b>Ore</b> |
| 3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)                                |    |                     |    |                                  | 10         |
| 3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren  |    |                     |    |                                  | 16         |
| 3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri                 |    |                     |    |                                  | 15         |
| 3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)                                                              |    |                     |    |                                  | 3          |
| 3.5.5. Examinări                                                                                       |    |                     |    |                                  | 3          |
| 3.5.6. Alte activități                                                                                 |    |                     |    |                                  | 0          |
| 3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)                              |    |                     |    |                                  | 47         |
| 3.8. Total ore pe semestru                                                                             |    |                     |    |                                  | 89         |
| 3.9. Numărul de credite                                                                                |    |                     |    |                                  | 3          |

### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

|                    |               |
|--------------------|---------------|
| 4.1. de curriculum | Nu este cazul |
| 4.2. de competențe | Nu este cazul |

### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

|                                                  |                                                                  |
|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| 5.1. de desfășurare a cursului                   | Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop |
| 5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului | Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop |

### 6. Competențele specifice acumulate<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Competențe profesionale/esențiale</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic</li> <li>Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă)</li> <li>Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii</li> <li>Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale</li> <li>Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor</li> <li>Săvârșirea ritualurilor cultice</li> </ul> |
| <b>Competențe transversale</b>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice</li> <li>Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă</li> <li>Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine</li> </ul>                         |

## 7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

|                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>7.1 Obiectivul general al disciplinei</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Formarea deprinderilor practice esențiale pentru exercitarea eficientă și responsabilă a slujirii preoțești în parohie, în spiritul propovăduirii irenice a credinței și al pastorației dedicate desăvârșirii credincioșilor și a lumii, prin aplicarea principiilor doctrinare, moral-religioase și canonice ale Bisericii Ortodoxe.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>7.2 Obiectivele specifice</b>             | <ul style="list-style-type: none"> <li>Să demonstreze abilități practice de comunicare a credinței ortodoxe într-un mod pașnic și constructiv (spirit irenic) în diverse contexte parohiale.</li> <li>Să identifice și abordeze cu discernământ diverse situații pastorale (dificultăți personale, familiale, spirituale).</li> <li>Să demonstreze competențe practice în pregătirea și asistarea la săvârșirea ritualurilor cultice ortodoxe (slujbe, Taine, ierurgii).</li> <li>Să organizeze și gestioneze eficient sarcinile practice din cadrul activităților parohiale, demonstrând punctualitate și conștiinciozitate misionară.</li> </ul> |

## 8. Conținuturi

| 8.1 Curs                                                                                         | Metode de predare                                               | Observații |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------|
| 1. Organizarea detaliată a parohiei ortodoxe: structură, consiliul parohial, comitete.           | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |            |
| 2. Funcționarea secretariatului parohial: documente, registre, corespondență internă și externă. | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |            |
| 3. Planificarea avansată a slujbelor bisericești: tipic, rubrici, adaptări locale.               | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |            |
| 4. Tehnici avansate de citire bisericească: accent, intonație, claritate.                        | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |            |
| 5. Introducere în Cântările Bisericești: Tropare, Condace, Irmoase (aspecte practice).           | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |            |
| 6. Pregătirea amănunțită a altarului și a naosului pentru slujbe.                                | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări          |            |

|                                                                                    |                                                                 |  |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                    | deschise                                                        |  |
| 7. Rolul Acatistului și al Paraclisului în viața parohială: slujire și organizare. | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 8. Comunicarea formală și informală cu credincioșii în context liturgic.           | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 9. Noțiuni elementare de istorie locală a parohiei și a comunității.               | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 10. Aspecte practice ale slujirii la slujbele de Priveghere și Utrenie.            | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 11. Organizarea procesiunilor și a altor slujbe speciale.                          | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 12. Noțiuni de bază privind întreținerea și conservarea obiectelor de cult.        | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 13. Introducere în regulamentele bisericești privind slujbele și viața parohială.  | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |
| 14. Vizite observaționale la diverse parohii și discuții cu personalul.            | prelegere interactivă, descoperire dirijată, întrebări deschise |  |

#### Bibliografie

- \*\*\* Cărți de cult: Ceaslov, Octoih, Catavasier, Psaltire, Penticostar, Mineie
- \*\*\* Liturghier, EIBMBOR, București, 2000
- \*\*\* Tipic bisericesc, EIBMBOR, București, 1976
- Bouyer, Louis, *Liturgical Piety*, Literary Licensing, LLC, Notre Dame, 2011;
- Braniște, Ene, *Liturgica generală, cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină*, vol. I, Basilica, 2015;
- Braniște, Ene, Ecaterina, Braniște, *Dicționar enciclopedic de termeni teologici*, Editura Bizantină, 2010;
- Braniște, Ene, *Liturgica specială*, Basilica, București, 2016;
- Dix, Gregory, *The Shape of the Liturgy*, T&T Clark, 2015;
- Evdokimov, Paul, *Arta icoanei: O teologie a frumuseții*, Sophia, București, 2014;
- Evdokimov, Paul, *Ortodoxia*, EIBMBOR, București, 1996;
- Lossky, Vladimir, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, Humanitas, București, 2010;
- Makarios Simonopetritul, *Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic*, trad. de Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2000.
- Martimort, Aimé-Georges, *The Church at Prayer: An Introduction to the Liturgy*, The Liturgical Press, 1987;
- Meyendorff, John, *Teologia bizantină: tendințe istorice și teme doctrinare*, Nemira, 2011;
- Schmemmann, Alexander, *For the Life of the World: Sacraments and Orthodoxy*, SVS Press, 2018;
- Schmemmann, Alexander, *Introduction to Liturgical Theology*, St. Vladimir's Seminary Press, 1966;
- Schmemmann, Alexander, *Pentru viața lumii. Sacramentele și Ortodoxia*, trad. de Aurel Jivi, EIBMBOR, București, 2001.
- Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române: <https://patriarhia.ro/statutul-pentru-organizarea-i-funcționarea-bisericii-ortodoxe-romane-1400.html>
- Stăniloae, Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia Ortodoxă*, EIBMBOR, București, 2004;
- Taft, Robert F., S.J., *Beyond East and West: Problems in Liturgical Understanding*, Edizioni Orientalia Christiana Pontifical Oriental Institute, 1997;
- Taft, Robert F., S.J., *The Byzantine Rite: A Short History*, Liturgical Press, 1992;
- Ware, Timothy (Kallistos), *The Orthodox Church. An Introduction to Eastern Christianity*, Penguin Books, 2015.
- Ioan din Kronstadt, *Liturgia: cerul pe pământ. Cugetări mistice despre Biserică și Cultul divin ortodox*, trad. de Boris Buzilă, Deisis, Sibiu, 1996.

| <ul style="list-style-type: none"> <li>Vintilescu, Petre, <i>Liturghierul explicat</i>, EIBMBOR, București, 1998.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                  |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.2 Seminar / laborator                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Metode de predare                                                                | Observații |
| 1. Analiza comparativă a structurilor organizaționale ale diferitelor parohii.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 2. Exerciții practice de completare a diverselor tipuri de documente parohiale.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 3. Simulări de planificare a slujbelor pentru anul liturgic.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 4. Sesiuni intensive de citire a textelor liturgice complexe.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 5. Ateliere practice de cântare a imnurilor liturgice de bază.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 6. Exerciții practice de aranjare a altarului și a naosului pentru diverse slujbe.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 7. Planificarea și organizarea unei slujbe de acatist sau paraclis.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 8. Jocuri de rol privind comunicarea în situații sensibile în timpul slujbelor.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 9. Discuții privind modalități de integrare a istoriei locale în viața parohiei.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 10. Exerciții practice privind slujirea la priveghere și utrenie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 11. Planificarea și organizarea unei procesiuni.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 12. Ateliere practice privind curățarea și îngrijirea obiectelor de cult.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 13. Discuții privind interpretarea și aplicarea regulamentelor bisericești.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| 14. Reflecții și analize ale vizitelor observaționale la parohii.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | brainstorming, lucrări de seminar, dialog, învățarea prin descoperire, dezbateri |            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>*** Cărți de cult: Ceaslov, Octoih, Catavasier, Psaltire, Penticostar, Mineie</li> <li>*** Liturghier, EIBMBOR, București, 2000</li> <li>*** Tipic bisericesc, EIBMBOR, București, 1976</li> <li>Bouyer, Louis, <i>Liturgical Piety</i>, Literary Licensing, LLC, Notre Dame, 2011;</li> <li>Braniște, Ene, <i>Liturgica generală, cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină</i>, vol. I, Basilica, 2015;</li> <li>Braniște, Ene, Ecaterina, Braniște, <i>Dicționar enciclopedic de termeni teologici</i>, Editura Bizantină, 2010;</li> <li>Braniște, Ene, <i>Liturgica specială</i>, Basilica, București, 2016;</li> <li>Dix, Gregory, <i>The Shape of the Liturgy</i>, T&amp;T Clark, 2015;</li> <li>Evdokimov, Paul, <i>Arta icoanei: O teologie a frumuseții</i>, Sophia, București, 2014;</li> <li>Evdokimov, Paul, <i>Ortodoxia</i>, EIBMBOR, București, 1996;</li> <li>Lossky, Vladimir, <i>Teologia mistică a Bisericii de Răsărit</i>, Humanitas, București, 2010;</li> <li>Makarios Simonopetritul, <i>Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic</i>, trad. de Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2000.</li> </ul> |                                                                                  |            |

- Martimort, Aimé-Georges, *The Church at Prayer: An Introduction to the Liturgy*, The Liturgical Press, 1987;
- Meyendorff, John, *Teologia bizantină: tendințe istorice și teme doctrinare*, Nemira, 2011;
- Schmemmann, Alexander, *For the Life of the World: Sacraments and Orthodoxy*, SVS Press, 2018;
- Schmemmann, Alexander, *Introduction to Liturgical Theology*, St. Vladimir's Seminary Press, 1966;
- Schmemmann, Alexander, *Pentru viața lumii. Sacramentele și Ortodoxia*, trad. de Aurel Jivi, EIBMBOR, București, 2001.
- Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române: <https://patriarhia.ro/statutul-pentru-organizarea-i-funcționarea-bisericii-ortodoxe-romane-1400.html>
- Stăniloae, Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia Ortodoxă*, EIBMBOR, București, 2004;
- Taft, Robert F., S.J., *Beyond East and West: Problems in Liturgical Understanding*, Edizioni Orientalia Christiana Pontifical Oriental Institute, 1997;
- Taft, Robert F., S.J., *The Byzantine Rite: A Short History*, Liturgical Press, 1992;
- Ware, Timothy (Kallistos), *The Orthodox Church. An Introduction to Eastern Christianity*, Penguin Books, 2015.
- Ioan din Kronstadt, *Liturghia: cerul pe pământ. Cugetări mistice despre Biserică și Cultul divin ortodox*, trad. de Boris Buzilă, Deisis, Sibiu, 1996.
- Vintilescu, Petre, *Liturghierul explicat*, EIBMBOR, București, 1998.

#### 9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Asigură înțelegerea corectă a rânduielilor liturgice și a semnificației lor teologice
- Dezvoltă competențe liturgice practice esențiale pentru oficierea corectă a slujbelor
- Oferă abilitățile de bază necesare pentru a participa activ la slujbele parohiale
- Management financiar de bază, administrarea proprietăților, legislația cultelor, arhivare, comunicarea cu autoritățile, organizarea de evenimente, fundraising de bază, colaborarea cu ONG-uri.

#### 10. Evaluare

| Tip activitate                                                                    | 10.1 Criterii de evaluare | 10.2 Metode de evaluare                   | 10.3 Pondere din nota finală |
|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|-------------------------------------------|------------------------------|
| 10.4 Curs                                                                         |                           | Răspuns oral la un subiect extras         | 70%                          |
|                                                                                   |                           | Din oficiu                                | 10%                          |
| 10.5 Seminar/laborator                                                            |                           | Prezentare PPT/analiza unei surse primare | 10%                          |
|                                                                                   |                           | Punctaj pentru 70% prezență               | 10%                          |
| 10.6 Standard minim de performanță                                                |                           |                                           |                              |
| Răspunsul la cel puțin o întrebare orală și punctaj de trecere la examenul scris. |                           |                                           |                              |

## 11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)<sup>2</sup>

Nu se aplică

Data completării:

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

04.04.2025

Stelian P

Stelian P

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

...

Dr. Anghel

---

<sup>2</sup> Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".